

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:
_____ I.Əyyubova

"___" "fevral" 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas:Muhasibat uçotu

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə Komissiyası:İqtisadiyyat və idarəetmə

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı:“Sahibkarlığın əsasları”(Proqram:Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad kollecinin fənn proqramı əsasında tərtib edilib.)

Kodu: IPFS-B13.1

Tədris ili:I semestr (2019-2020 tədris ili) Semestr: Yaz

Tədris yükü: cəmi:30s., Auditoriya saati -(20saat mühazirə,10 saat məşğələ)

Tədris forması:Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6kredit

Auditoriya N:13

Saat: 08:30-13:45

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:Həbib Həbib, Magistr.

Məsləhət günləri və saati:II gün saat 10⁻⁰⁰-11⁻⁰⁰

E-mail ünvanı: Habib130892@gmail.com

FBK-nın ünvanı:Lənkəran ş., Ş.Axundov 31

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Niftullayev V.M. Sahibkarlığın əsasları. Dərslik. Bakı: 2014
2. Məhərrəmov A.M. Sahibkarlıq: nəzəriyyədən praktikaya . Bakı: 2009
3. Qasimov F.H., İsmailov İ.H., Qasimova L.F. Sahibkarlığın əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı: 2008

Əlavə

4. Abbasov A.B. Sahibkarlıq fəaliyyəti: növləri, təşəkkülü və inkişaf problemləri. Bakı: 1998.
5. Quliyev T.Ə. Menecmentin (İdarəetmənin) əsasları. Bakı:2001.

IV. Fənnintəsviri:

Sahibkarlığın əsasları fənnin başlıca xüsusiyyəti onun predmetində ifadə olunur. Sahibkarlıq fəaliyyəti fiziki və hüquqi şəxslərin mənfəət əldə etməsi məqsədilə qanunvericiliklə qadağan edilməyən təsərrüfat fəaliyyətinin bütün növləri, o cümlədən məhsul istehsalı, satışı və xidmət göstərilməsi formasında həyata keçirdikləri müstəqil təşəbbüskarlıq fəaliyyətidir.

V. Fənnin məqsədi:

Sahibkarlığın əsasları kursunun əsas məqsədi iqtisadçı subbakalavırların hazırlanmasında sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkili və idarə edilməsinin nəzəri və praktiki məsələləri, sahibkarlıq

fəaliyyətinin inkişaf istiqamətləri, sahibkarlıq layihlərinin işlənilib hazırlanması və reallaşdırılması mexanizmi haqqında zəruru bilikləri tələbələrə çatdırmaqdır.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərstdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxildir.

Qiymətmeyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərinlən başadüşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başadüşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açabilir.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlar ayol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başadüşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırabilir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlər ayol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəritar, lakin fikrini əsaslandırabilir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəritar var.
- 0 bal- sual cavabı yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.
 Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyətinə icəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal- əla (A)
- 81-90 bal- çox yaxşı (B)
- 71-80 bal- yaxşı (C)
- 61-70 bal- kafi (D)
- 51-60 bal - qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Kollecın daxili nizam -intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək.

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 20 saat, seminar 10 saat Cəmi: 30 saat

N	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		3		
1	2	3		4
	Mühazirə mövzuları	müh	məş	
1.	Mövzu № 1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin mahiyyəti, növləri və innovasiya sahibkarlığı. Plan: 1. Sahibkarlıq və onun yaranma tarixi. 2. Sahibkarlıq fəaliyyətinin təsnifatı və müasir formaları. 3. İstehsal və vençur sahibkarlığı. 4. Kommersiya sahibkarlığı.	2		

	<p>5. Maliyyə və konsultativ sahibkarlıq. 6. İnnovasiya və innovasiya sahibkarlığının mahiyyəti.</p> <p>1. Mənbə: [1-3]</p>			
	<p>Mövzu№ 2.Sahibkarlıq mühiti, sahibkarlıq sirri və riskləri. Plan: 1. Sahibkarlığın xarici və daxili mühiti. 2. Sahibkarlığın xarici mühitinin əsas amilləri. 3. Sahibkarlığın daxili mühitinin əsas amilləri. 4. Sahibkarlıq rəqabəti və sahibkarlıq sirri. 5. Sahibkarlıq fəaliyyətində risklər.</p> <p>Mənbə: [1-3]</p>	2	2	
	<p>Mövzu№ 3.Sahibkarlıq şəraitində müəssisələrin fəaliyyəti, kiçik və orta sahibkarlıq. Plan: 1. Müəssisənin mahiyyəti. 2. Müəssisələrin əsas əlamətləri. 3. Müəssisələrin təsnifatı. 4. Kiçik və orta müəssisələrin sahibkarlıq fəaliyyətində əhəmiyyəti və vəzifələri. 5. Biznes ideyaları və onların həyata keçirilməsi yolları. 6. Kiçik müəssisələrin üstünlükləri və çatışmayan cəhətləri.</p> <p>Mənbə: [1-3]</p>	2		
	<p>Mövzu№ 4. sahibkarlıq fəaliyyətində vergiqoyma.</p> <p>1. Vergi anlayışı, verginin növləri, əlavə dəyər vergisi və gömrük vergisi. 2. Müəssisə və təşkilatların mənfəətindən və əmlakından vergilər. 3. Torpaq vergisi və sahibkarlıqda vergiqoymanın təkmilləşdirilməsi.</p>	2	2	
	<p>Mövzu№ 5.Sahibkarlıq fəaliyyətində qiymətqoyma siyasəti. Plan: 1. Qiymətqoymanın mahiyyəti və məqsədləri. 2. Sahibkarların mənfəət əldə etməsində qiymətin rolu. 3. Sahibkarın qiymətqoyma siyasəti.</p> <p>Mənbə: [1-2]</p>	2		
	<p>Mövzu№ 6.Sahibkarlıq fəaliyyətində qiymətqoyma siyasəti. Plan: 1. Marketing anlayışı və biznesdə onun rolu. 2. Kiçik biznesdə marketingin vəzifələri. 3. Marketing tədqiqatlarının sahibkarlıqda əhəmiyyəti.</p>	2	2	
	<p>Mövzu№7.Sahibkarlıq fəaliyyətində menecment sistemi. Plan: 1. Menecmentin mahiyyəti, məzmunu və rolu. 2. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan amillər və elementlər. 3. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan metodlar və menecmentin funksiyaları.</p> <p>Mənbə: [1-4]</p>	2		
	<p>Mövzu№ 8.Sahibkarların kredit təşkilatları ilə qarşılıqlı fəaliyyəti.</p>	2	2	

	<p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kredit təşkilatları və onların növləri. 2. Sahibkarlara verilən kreditlərin növləri və formaları. 3. Kreditin sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşdırılmasında rolu. <p>Mənbə: [1-3]</p>			
	<p>Mövzu № 9. Sahibkarlıq fəaliyyətində tərəfdaşlıq mexanizmi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsində tərəfdaşlığın əhəmiyyəti. 2. Tərəfdaşlıq əlaqələrinin əsas istiqamətləri. 3. İstehsal, əmtəə mübadiləsi, ticarət və maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlığın formaları. <p>Mənbə: [1-3]</p>	2		
	<p>Mövzu № 10. Sahibkarlığın dövlət tənzimlənməsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsində dövlətin əsas funksiyaları. 2. Sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsinin əsas prinsipləri. 3. Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafı üçün həyata keçirilən addımlar. <p>Mənbə: [1-3]</p>	2	2	
	Cəmi:30	20	10	

IX. Sərbəst işin mövzuları:

1. Sahibkarlığın yaranma tarixi.
2. Dövlət və xüsusi sahibkarlıq.
3. Sahibkarlığın dünya iqtisadiyyatında yeri.
4. "Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun mahiyyəti və əhəmiyyəti.
5. Sahibkarlıq fəaliyyətinin növləri.
6. İstehsal sahibkarlığının iqtisadi mahiyyəti.
7. Maliyyə sahibkarlığı iqtisadi mahiyyəti.
8. Vasitəçilik sahibkarlığı iqtisadi mahiyyəti.
9. İnnovsiya sahibkarlığının mahiyyəti.
10. İnnovasiya sahibkarlığının dünya iqtisadiyyatında yeri.
11. İnnovasiya layihlərinin sahibkarlığa tətbiqi.
12. Sahibkarlığın daxili və xarici mühiti.
13. Sahibkarlığın daxili mühitinin elementləri.
14. Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafına mənfi təsir edən amillər.
15. Azərbaycanda mövcud olan böyük şirkətlərin inkişaf xüsusiyyətləri.
16. Sahibkarlıq fəaliyyətində rəqabətin növləri.
17. Sahibkarlıq fəaliyyətində risk və onun rolu.
18. Kiçik və orta müəssisələrin sahibkarlıq fəaliyyətində əhəmiyyəti və vəzifələri.
19. Sahibkarlıq fəaliyyətində vergiqoymanın rolu.
20. Müəssisənin mahiyyəti və sahibkarlıq şəraitində müəssisələrin fəaliyyəti.
21. Sahibkarlıqda qiymətgoymanın mahiyyəti və məqsədləri.
22. Sahibkarlıq fəaliyyətində marketinqin rolu.
23. Sahibkarlıq fəaliyyətində menecmentin rolu.
24. Sahibkarlıq fəaliyyətində kredit təşkilatlarının əhəmiyyəti.
25. Sahibkarlığın formalaşmasında dövlətin rolu və gördüyü tədbirlər.
26. Sahibkarlığın formalaşması və inkişafında kredit sisteminin rolu.

27. Azərbaycan iqtisadiyyatında kiçik və orta sahibkarlığın yeri.
28. "Lizinq xidməti haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu.
29. Azərbaycan iqtisadiyyatının formalaşmasında sahibkarlığın əhəmiyyəti.
30. Sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsində dövlətin əsas funksiyaları.

X. İmtahan sualları:

1. Sahibkarlıq və onun yaranma tarixi.
2. Sahibkarlıq fəaliyyətinin təsnifatı və müasir formaları.
3. İstehsal və Vençur sahibkarlığı.
4. Kommersiya sahibkarlığı.
5. Maliyyə və Konsultativ sahibkarlıq.
6. İnnovasiya və innovasiya sahibkarlığının mahiyyəti.
6. Sahibkarlığın xarici və daxili mühiti.
7. Sahibkarlığın xarici mühitinin əsas amilləri.
8. Sahibkarlığın daxili mühitinin əsas amilləri.
9. Sahibkarlıq rəqabəti və sahibkarlıq sirri.
10. Sahibkarlıq fəaliyyətində risklər.
11. Müəssisənin mahiyyəti.
12. Müəssisələrin əsas əlamətləri.
13. Müəssisələrin təsnifatı.
14. Kiçik və orta müəssisələrin sahibkarlıq fəaliyyətində əhəmiyyəti və vəzifələri.
15. Biznes ideyaları və onların həyata keçirilməsi yolları.
16. Kiçik müəssisələrin üstünlükləri və çatışmayan cəhətləri.
17. Vergi anlayışı, verginin növləri, əlavə dəyər vergisi və gömrük vergisi.
18. Müəssisə və təşkilatların mənfəətindən və əmlakından vergilər.
19. Torpaq vergisi və sahibkarlıqda vergiqoymanın təkmilləşdirilməsi.
20. Sahibkarların mənfəət əldə etməsində qiymətin rolu.
21. Sahibkarın qiymətqoyma siyasəti.
22. Marketing anlayışı və biznesdə onun rolu.
23. Kiçik biznesdə marketingin vəzifələri.
24. Menecmentin mahiyyəti, məzmunu və rolu.
25. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan amillər və elementlər.
26. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan metodlar və menecmentin funksiyaları.
27. Kredit təşkilatları və onların növləri.
28. Sahibkarlara verilən kreditlərin növləri və formaları.
29. Kreditin sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşdırılmasında rolu.
30. Sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsində tərəfdaşlığın əhəmiyyəti.
31. Tərəfdaşlıq əlaqələrinin əsas istiqamətləri.
32. İstehsal, əmtəə mübadiləsi, ticarət və maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlığın formaları.
33. Sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsində dövlətin əsas funksiyaları.
34. Sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsinin əsas prinsipləri.
35. Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafı üçün həyata keçirilən addımlar.

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr "Sahibkarlığın əsasları" kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. Sahibkarlıqla bağlılıq və bacarıq vərdişlərinə yiyələnmişdirlər.

Sahibkarlığın əsasları fənninin tədrisi zamanı tələbələrə müasir bazar iqtisadiyyatı şəraitində sahibkarlığın tətbiq edilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. Sahibkarlığın əsasları fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

-Mühazirə mətninin hazırlanması,

- referat işləri,
- imtahan sualları,
- fərdi tapşırıqlar,

Öyrənən tanış olur:

- "Sahibkarlığın əsasları" fənninin istiqamət və problemləri
- "Sahibkarlığın əsasları" fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

XII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

"Sahibkarlığın əsasları" fənninin sillabusu "II C" ixtisasının tədris planı və ___ fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "İqtisadiyyat və idarəetmə" FBK-da müzakirə edilərək, bəyənilmişdir (06 fevral 2020-ci il, protokol № 6).

Fənn müəllimi:

H.Həbib

FBK sədri:

Q.Şükürova

Kollokvium N: 1

İxtisas: Mühasibat uçotu

FBK: İqtisadiyyat və idarəetmə

Fənnin adı: Sahibkarlığın əsasları.

1. Sahibkarlıq və onun yaranma tarixi.
2. Sahibkarlıq fəaliyyətinin təsnifatı.
3. Sahibkarlıq fəaliyyətinin müasir formaları.
4. İstehsal və Vençur sahibkarlığı.
5. Kommersiya sahibkarlığı.
6. Maliyyə və Konsultativ sahibkarlıq.
7. İnnovasiya və innovasiya sahibkarlığının mahiyyəti.
8. İnnovasiya sahibkarlığının təşkilati formaları.
9. Sahibkarlığın xarici mühitinin əsas amilləri.
10. Sahibkarlığın daxili mühitinin əsas amilləri.
11. Rəqabətin iqtisadi mahiyyəti.
12. Azad rəqabətin müasir sahibkarlıqda rolu.

Kollokvium N: 2

İxtisas: Mühasibat uçotu

FBK: İqtisadiyyat və idarəetmə

Fənnin adı: Sahibkarlığın əsasları.

1. Riskin mahiyyəti və növləri.
2. Azərbaycanda istehsal riskləri.
3. Müəssisənin fəaliyyətində riski azaldan metodlar.
 1. Kiçik və orta müəssisələrin sahibkarlıq fəaliyyətində əhəmiyyəti və vəzifələri.
 2. Biznes ideyaları və onların həyata keçirilməsi yolları.
 3. Kiçik müəssisələrin üstünlükləri və çatışmayan cəhətləri.
 4. Vergi anlayışı, verginin növləri, əlavə dəyər vergisi və gömrük vergisi.
 5. Müəssisə və təşkilatların mənfəətindən və əmlakından vergilər.
 6. Torpaq vergisi və sahibkarlıqda vergiqoymanın təkmilləşdirilməsi.
 7. Müəssisənin mahiyyəti.
 8. Müəssisələrin əsas əlamətləri.
 9. Müəssisələrin təsnifatı.